

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

GOEDE AVOND, KAPITEIN

thriller in drie bedrijven

door

Arthur Goemaere

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2011

Nr.1217

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ELF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuude, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de gekende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *GOEDE AVOND, KAPITEIN* op te voeren moet de naam van auteur *ARTHUR GOEMAERE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1990/220/027
ISBN 978-90-385-00270

© 1990 Toneelfonds J. Janssens/Arthur Goemaere
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONEN (2 dames - 9 heren)

Alfons VANHERPE, voorzitter (leraar Engels)

Rik DEMEES, ondervoorzitter (schoenhandelaar)

Bert VERNIMMEN, penningmeester (leraar lichamelijke opvoeding)

Joris DEMUNSTER, secretaris, ook waard en eigenaar van het café

Frans HAELTERS, ook "Kapitein" genoemd, bestuurslid (bankbediende)

Kaatje KESTERS, bestuurslid (bankbediende)

allen maken deel uit van de toneelkring "THEATRON"

Marcel MANE, gemeenteraadslid

Antoon VERPOORT, "kommissaris" bij de Gerechtelijke Politie

Michel SANTENS, "inspecteur" bij de Gerechtelijke Politie

Een inspecteur-figurant

Anita DEMUNSTER, dochter van Joris

Plaats van de actie = het café van Joris Demunster

N.B. Bij programmatie van het werk worde Kaatje KESTERS niet vermeld:
na de vertolking kan - mondeling - meegedeeld worden wie de rol
vertolkte.

1e BEDRIJF

(Het is kwart voor acht. Voorzitter Alfons Vanherpe en penningmeester Bert Vernimmen zijn al in het café van Joris Demunster aanwezig. De secretaris-caféhouder staat achter de toonbank. Naast hem staat zijn dochter Anita)

VOORZITTER: *(tot Joris)* Een doodgewone pint, Joris. Zoals altijd, trouwens. Ik hou niet van die... straffe dinges. Of liever, ik verdraag ze niet.

JORIS: *(terwijl hij een glas neemt en tapt)* Eet en drink alleen dat wat je zonder ongemakken kunt verteren, zeg ik altijd. Ieder mens is anders... Sommigen kunnen paters en geuzen door elkaar klotsen zonder de minste hinder te moeten vrezén. Anderen...

VOORZITTER: *(met veelbetekenend gebaar)* Na twee glazen van die speciale brouwsels lig ik doodziek onder de tafel. Soms is het wel vervelend niet te kunnen "meedoen" zoals men dat zegt, maar er is nu eenmaal niets aan te doen... *(terwijl hij langzaam een pijp ontsteekt)* Ik heb het van mijn vader-zaliger... *(wendt zich lachend tot Bert)* Soms wou hij ook eens "drinkebroer" zijn, maar na twee armzalige pintjes zag hij eruit als iemand die een heel café leeggedronken had.

(hilariteit. Joris geeft het glas bier aan de voorzitter en kijkt dan vragend naar Bert)

BERT: Voor mij een trappist, Joris. *(tot voorzitter en Joris)* Maar, eenmaal gekozen, moet ik "clericaal" blijven. Als daar één geus bij komt, is het kerkvervolging in mijn maag!

VOORZITTER: *(kijkt op zijn polshorloge)* De anderen zullen niet te lang op zich laten wachten, hoop ik.

JORIS: Het is nog niet helemaal acht uur, voorzitter. *(tot Anita)* Er heeft toch niemand belet getelefoneerd?

ANITA: Nee.

VOORZITTER: *(drinkt wat. Rik Demees, ondervoorzitter, komt rillerig binnen)* Ah, Daar hebben we de ondervoorzitter. *(begroetingen)*

JORIS: *(tot Rik)* Wat zal het voor Rik zijn?

RIK: *(denkt even na, terwijl hij zijn handen warm wrijft)* O... een stevige, goedgevulde geuze, Joris. 't Zal deugd doen, want het is bar koud.

JORIS: Het weer is zo meteen omgeslagen. Eergisteren waanden we ons in de lente, en nu krijgen we dat.

RIK: We zijn voltallig, geloof ik... *(kijkt even rond)* ... of bijna.

VOORZITTER: Het wachten is nog op de kapitein en op Kaatje.

(Joris brengt de geuze voor Rik, gaat terug en tapt een glas voor zichzelf, komt bij de anderen aan het tafeltje zitten. Anita blijft achter de toonbank)

RIK: *(tot Bert)* Hoe gaat het in de nieuwe job?

BERT: *(haalt de schouders op)* Zo en zo. Kan wel iets worden, met de tijd...
Later ga ik stellig opnieuw in het onderwijs.

VOORZITTER: O ja?

BERT: Dat "vertegenwoordigen" ligt me niet. Zaken-doen heeft me trouwens nooit geïnteresseerd.

RIK: Je komt er wel weer in. In het onderwijs, bedoel ik. Een leraar lichamelijke opvoeding wordt al te veel op de vingers gekeken.

BERT: Wie zeg je het! En een kleine jongen wordt zomaar geloofd...

VOORZITTER: Van een leraar wordt de volmaaktheid verwacht. Eventuele menselijke zwakheid wordt niet geduld. En nochtans...

RIK: Nu, dat is verleden tijd... *(om het gesprek een andere wending te geven)* De kapitein en Kaatje komen toch?

JORIS: Zij werden verwittigd.

VOORZITTER: Er staan maar twee punten op de agenda. Natuurlijk eerst de keuze van ons nieuw stuk en dan het vervullen van de formaliteiten tot het bekomen van decoraties voor onze jubilarissen.

RIK: Wat vliegt de tijd toch snel. Het is alsof ik pas gisteren voor het eerst bij "Theatron" meespeelde... Wijlen Marcel Pamels heeft me erin gehaald.

JORIS: Marcel heeft veel goede elementen voor onze toneelkring gewonnen.

RIK: *(lachend)* Maar zo eenvoudig was het niet! Hij had zonder de waard gerekend, of liever, zonder de "waardin", mijn moeder!

VOORZITTER: Wou zij het soms niet?

RIK: Marcel kwam bij ons aan huis om me te vragen lid te worden van "Theatron". Ik kreeg niet eens de kans om op zijn vraag te antwoorden. Weet je wat mama zei? "Mijnheer Pamels, mijn kinderen zijn eerlijk én deftig!" *(hilariteit)* Ja, maar, er was, in die tijd nogal wat herrie; dat weten jullie wel: omdat Theatron resoluut eigen wegen ging, zich niet stoorde aan de toen gangbare morele "principes"...

JORIS: *(lachend)* Het is er niet op verbeterd. *(hilariteit)*

RIK: Wie dus bij Theatron aansloot, was meteen getekend, en als "losbandige" geklasseerd. *(drinkt even)* Mama zei dat ik wel mocht meespelen in de toneelbond van het jeugdpatronaat, maar toen ze vernam dat ze daar "De appelflauwte van Eva" zouden opvoeren, had ze het dan weer liever niet. Dat stuk leek haar al te gewaagd voor mij! *(hilariteit)*

VOORZITTER: Hoe ben je er dan toch bij gekomen?

RIK: Het volgende jaar, toen Marcel me, na een voorstelling, nog eens de vraag stelde, heb ik meteen "ja" gezegd.

BERT: Ik ben er ook al vijftien jaar bij...

VOORZITTER: En ik twintig. Toneel-spelen, acteren, is als een virus. Als men die in het lijf heeft, laat hij niet meer los... Maar, het is een gemoedelijke microbe: ze drijft een stel vrienden bij elkaar, mensen die elkaar door dik en dun helpen en steunen, ook in het gewone, dagelijkse leven... *(kijkt naar de anderen)* Hechte vriendschap...

BERT: Eigenaardig, alhoewel wij het acteren gewoon zijn, toch vraagt het steeds opnieuw inspanning om zich in een nieuwe rol in te leven... Om zo getrouw mogelijk het personage te vertolken zoals het door de auteur gedacht en geschreven werd...

RIK: *(lachend)* ... en steeds opnieuw is er overredingskracht nodig om pro-forma tegenstand van onze wederhelft te overwinnen.

JORIS: Mijn vader zei altijd dat mannen het broodnodig hebben af en toe onder mannen alleen te zijn voor creatief en cultureel werk... *(kijkt naar de anderen)* en we hebben het nodig, niet, om niet in de sleur van het alledaagse te verzanden.

RIK: *(lachend)* Een mens is niet enkel geest, Joris.

JORIS: *(niet-begrijpend)* Hoezo?

RIK: Welja, het "culturele" is voer voor de geest, als je wil.

BERT: *(lachend)* Ik begrijp... Je wil zeggen dat het lichaam ook recht heeft op een solonummertje, als 't past.

RIK: Ja, juist.

BERT: Akkoord, man.

VOORZITTER: Allemaal vriendelijke beschouwingen in verband met de decoratiekwestie. We gaan dus...

BERT: Hebben jullie nog echo's opgevangen over ons vorig stuk?

- RIK: Ik werd vandaag door een dame opgebeld. Ze vroeg me of het waar was dat we een reeks bijkomende vertoningen zouden geven. *(lachend)* Ik heb haar gezegd dat het definitief uit was met "Bloed voor het Vaderland". Drie-en-twintig opvoeringen is wel een maximum, niet?
- JORIS: *(als bedenking)* Nooit tevoren hebben we zoveel succes gekend... *(kijkt naar Bert)* en nooit heb ik onze penningmeester zo zien glunderen.
- VOORZITTER: *(op bedeltoon)* Laten we eerst met die decoraties gedaan maken...
- BERT: Dat is toch in orde.
- RIK: Onze secretaris kan nakijken wie in aanmerking komt, vervult de nodige formaliteiten, en klaar is kees. *(tot Joris)* Zo akkoord, Joris?
- JORIS: Mij goed. Geef dat rommeltje maar hier. *(de voorzitter overhandigt wat papieren)*
- BERT: Weten jullie nog hoe "vurig" ik vorig jaar heb gepleit om iets op te voeren dat het enorm gat in onze kas kon dichten? Nu vallen we van het ene uiterste in het andere: we zijn aardig op weg om kapitalisten te worden!
- VOORZITTER: Ik meen dat we in dezelfde richting moeten verdergaan. Toch nog één speelseizoen. We weten nu precies wat ons publiek verlangt, al vrees ik dat het nooit meer gebeurt dat we eenzelfde stuk 23 maal kunnen opvoeren.
- BERT: Natuurlijk moeten we ermee doorgaan. Het zou al te gek zijn indien we plotseling het roer zouden omgooien. Het hééft géén zin, na dat succes opeens met een zwaartillend ding voor de dag te komen. Dat zou de bevolking al te zeer ontgoochelen. Het moet iets zijn in de aard van "Bloed voor het Vaderland". *(na een korte stilte, met wat "heimwee")* Dat was éinig! Als je het mij vraagt, het is een voltreffer geworden dank zij de uitstekende rolbezetting: Frans Haelters was de gedroomde kapitein en jij, Joris, als burgemeester van het belaagde dorp, niet te evenaren.
- RIK: *(ondeugend en insinuerend)* Voeg er maar duidelijk aan toe dat Kaatje Kesters een geboren martelares was... *(hilariteit)* Waar vind je nog een ... euh, gewillig kind als zij?
(Anita gaat even naar de keuken)

RIK: (*opeens*) Moeten jullie horen. Gisteren is een heer me over Kaatje komen praten. (*wordt nieuwsgierig aangestaard*) Een fabrikant. Zijn zoon, die rechten studeert, is dolverliefd op haar.

JORIS: Die is zeker gek...

RIK: De man wou weten wat ik over haar dacht.

VOORZITTER: En?

RIK: Ik heb hem gezegd dat ik haar enkel in het toneelmidden kende...
Hoe haalt die stommeling dat in zijn hoofd! Die student, bedoel ik.

VOORZITTER: Mijn zoon zou in geen geval met Kaatje TROUWEN...

JORIS: De mijne - als ik er een had, wel te verstaan - beslist ook niet.

BERT: (*glimlachend*) Meisjes als Kaatje zijn... aperitiefjes.

VOORZITTER: Of... nagerechtjes....

JORIS: De spijker op de kop. Hopen we dat de ogen van de pretendent tijdig open gaan. (*tot voorzitter*) Voor die ene keer dat we een snoezig figuurtje in ons midden hebben, hé, voorzitter.

VOORZITTER: (*tot Rik*) Hou die zaak in het oog. Help de vader op de goede manier aan de juiste inlichtingen.

JORIS: (*tot Rik*) Gaat die jongen al met haar uit of zo?

RIK: Welnee. Volgens zijn vader weet zij niet eens dat de zoon gek op haar is. (*algemene opluchting*)

JORIS: Ach zo! Dan kunnen we, zo nodig, op twee fronten ageren. (*hilariteit. Anita komt weer in het café en gaat opnieuw achter de toonbank staan*)

VOORZITTER: En om terug aan te knopen met wat daarnet werd gezegd, ik denk dat wij ons succes te danken hebben aan het feit dat elke acteur de rol speelde die hem precies lag en dat we allemaal perfect op elkaar ingespeeld waren.

JORIS: (*tot voorzitter*) Wat stel je voor voor volgend seizoen?

BERT: Het moet weer iets zijn met heel veel spanning en... euh... (*een gebaar vervolledigt zijn zin*)

VOORZITTER: (*bladert in de brochure die voor hem ligt*) Ik heb hier zoiets, meen ik: "De vader van de Vrede" heet het. Ik heb de brochure in één adem uitgelezen.

RIK: (*neemt de brochure en bladert wat*) Waarover gaat het?

VOORZITTER: O... een onderwijzer, in een ver afgelegen dorp, geeft les aan kinderen van achterlijke landlieden. Die ouders worden brutaal

uitgebuit door een grootgrondbezitter die zich, bovendien, allerlei...
vrijheden veroorlooft...

BERT: *(lachend)* Ik vermoed dat die "slechterik" weerom onze kapitein zou kunnen zijn. Hij is echt een meester in het vertolken van zogenoemde "onsympathieke rollen".

VOORZITTER: Natuurlijk! Wie zou het beter doen?

RIK: *(na een aarzeling)* Persoonlijk wel te verstaan, zou ik, ter afwisseling, eerst een blijspel programmeren. *(wordt verwonderd aangestaard)* Welja, het leven is zo al dramatisch genoeg.

JORIS: Met de 23 opvoeringen van "Bloed voor het Vaderland" hebben wij bewezen dat echte dramaturgie ons uitstekend ligt. We moeten op de ingeslagen weg verder gaan. Dat is MIJN opinie.

BERT: Volgens mij zijn beide opvattingen te verdedigen, maar ik zou ook nog eerst een drama vooropstellen en dan pas een blijspel...

RIK: *(ondeugend)* Dat is penningmeesterstaal. *(hilariteit)*

JORIS: Laten we stemmen.

BERT: De kapitein en Kaatje zijn er nog niet.

JORIS: Ik weet zeker dat Kaatje niets tegen een nieuw drama heeft en ik zie niet in waarom de kapitein opeens een blijspel zou willen.

VOORZITTER: Als er staking van stemmen is, kunnen we de stemming over doen als de anderen er zijn. *(kijkt van de ene naar de andere)*
Wie stemt voor een blijspel? *(alleen Rik steekt schuchter een twifelende hand op)*

VOORZITTER: *(lachend)* De zaak is rond, mij dunkt.

RIK: Als een goede democraat leg ik mij bij de wil van de meerderheid neer... Waar blijft de kapitein, zeg?

VOORZITTER: Och, hij komt wel... hij is altijd wat aan de late kant. Dus, we gaan allemaal akkoord om *(wat teatraal)* de platgetreden paden verder te bewandelen. Tot heil en zegen van onze kas... Alhoewel jullie de brochure nog niet hebben ingekeken, ben ik zo vrij geweest al een - voorlopige! - rolverdeling op te stellen. *(Op dat ogenblik komt een ernstig-kijkend man binnen)* Ah! Daar is hij! Welkom, kapitein, neem plaats. De besprekingen zijn al aan de gang. *(begroetingen)*

JORIS: Wat kan ik je inschenken, kapitein?

FRANS: *(aarzelt wat)* Och... een watertje.

RIK: Je zou meer hebben aan een flinke opkikker uit de fles onder de toonbank.

BERT: Ben je soms ziek, kapitein?

FRANS: *(wat wrevelig)* Maar nee... Ik heb vandaag geen trek in bier, dat is alles. *(Joris doet Anita teken dat zij het gevraagde water kan inschenken en brengen)*

VOORZITTER: We hadden het daarnet over de aard van ons volgend stuk, kapitein. Een korte recapitulatie: gelet op het enorm, nooit-voorheen meegemaakt succes van "Bloed voor het Vaderland", hebben wij daarnet besloten een gelijkaardig stuk te programmeren. *(Frans kijkt hem ernstig aan)* En jij krijgt de hoofdrol... *(Frans drinkt langzaam van het water dat Anita hem brengt, maar antwoordt niet)* We moeten eer geven aan wie eer toekomt. Jij was werkelijk de ster van het spel en het is, voor een groot deel, aan jou te danken dat het een reuzemeevaller is geworden. *(Is wat verwonderd omdat Frans niet reageert)* *(wat teatraal)* Het nieuw stuk draagt als titel: "De Vader van de Vrede". Jij krijgt daarin...

FRANS: ... weer de ploertenrol, niet? *(algemene verbazing)*

VOORZITTER: Wat bedoel je, kapitein?

FRANS: Jullie allemaal, van de eerste tot de laatste, zullen "vaders van de vrede" zijn, en ik, de gemene misdadiger die, bij voorkeur op schaamteloze wijze, tegen die lieve "vrede" ageer. Of niet soms?

VOORZITTER: Zo ongeveer, ja.

FRANS: Reken dan maar niet op mij.

VOORZITTER: Maar...

FRANS: Niets te maren! Ik doe het niet meer. Punt.

RIK: Wat scheelt je, kapitein?

VOORZITTER: Jij bent de topacteur van ons gezelschap. Dank zij jouw overtuigend spel werd "Bloed voor het Vaderland" een triomf! En nu kom je met bezwaren aandragen.

FRANS: Ik ben het hartsgrondig beu door iedereen nagewezen te worden.

VOORZITTER: Ik zou fier zijn omdat...

FRANS: *(heftig)* Fier, zeg je! Jullie spelen de "helden", de "goeden". Ik ben de moordenaar, de ploert, de verkrachter, noem maar op! Ik heb er genoeg van met scheve ogen bekeken te worden... door sommigen gemeden, ja, uitgescholden te worden!

JORIS: Kom, kom, kom! Nu overdrijf je toch, kapitein!

FRANS: (*erg geprikkeld, tot Joris*) En ik wou dat je eens en voorgoed ophield me "kapitein" te noemen! Mijn naam is Frans Haelters, als je het soms vergeten was. Het feit dat iedereen me met "kapitein" blijft aanspreken, is het beste bewijs dat ik vereenzelvigd word met het hatelijk personage dat ik 23 maal heb vertolkt..

RIK: Nee, kap... Frans, dat is enkel het bewijs dat jouw uitzonderlijk sterk acteertalent gewaardeerd wordt.

FRANS: (*schamper*) Dat geloof je zelf niet! Ik heb scheld- en dreigbrieven ontvangen... (*Op dat ogenblik komen twee mannen binnen met een nat-beregende regenjas aan. Ze gaan aan een tafeltje zitten. Joris staat op en gaat naar hen toe. De bestuursleden van Theatron kijken de onverwachte bezoekers nieuwsgierig aan*)

JORIS: (*tot de bezoekers*) Wat zal het zijn, heren? (*de mannen kijken elkaar vragend aan*)

SANTENS: (*inspecteur*) (*handenwringend van de kou*) Hebt u soms iets warms? Bouillon of zo?

JORIS: Zeker. (*tot Anita*) Zorg jij voor de heren. (*Anita knikt en begint aan de bereiding. Joris gaat weer naar de "bestuurstafel" en zegt tot Frans*) Dreigbrieven, zeg je. Je laat je door dat soort literatuur toch niet intimideren, hoop ik?

FRANS: Als je gewoon bent als een fatsoenlijk mens door het leven te gaan, met iedereen in vrede leeft en nooit iemand schade berokkent, doen dergelijke brieven je wèl iets.

VOORZITTER: Je weet toch waarom je ze krijgt! Jouw spel heeft sommigen zozeer aangesproken dat..

FRANS: (*met nadruk*) Het is en blijft verkeerd zaken voor het voetlicht te brengen die bij bepaalde toeschouwers ongewone reacties kunnen losslaan.

JORIS: (*ontgoocheld*) Dan mag alleen nog uitsluitend het brave, doodgewone leven weergegeven worden. Gedaan met het evoceren van misdaad, schijnheiligheid, ja, sex, enzovoort, nochtans allemaal dingen die goed en wel in onze maatschappij bestaan.

RIK: En de kranten mogen ook niets meer publiceren dat..

FRANS: Jullie slaan de spijker op de kop! Tientallen hebben de bonze uit Vietnam nagedaan die zich, als eerste, heeft in brand gestoken. En hoeveel navolgers heeft de eerste vliegtuigkaper al gehad?

(onbehaaglijke stilte) Wat er ook van zij, ik doe niet meer mee met dergelijke zaken... Vroeg of laat komen daar vodden van.

RIK: *(als bedenking, terwijl hij de anderen bekijkt)* Ik heb nog nooit zoveel... *(stokt)*

FRANS: *(boos)* ... zoveel: wat? Zeg het maar...

RIK: *(geprikkeld)* ... onzin gehoord. Excuseer me, Frans, maar ik begrijp je niet.

VOORZITTER: *(verveeld)* Straks komt Kaatje. We zullen haar vragen of ook zij last heeft van gewetensbezwaren.

FRANS: *(geprikkeld)* Zij kan anders ingesteld zijn dan ik.

RIK: Zij zou in alle geval meer redenen hebben dan jij. Zij kan echter relativeren...

FRANS: Het is volkomen nutteloos me te willen bepraten. Ik blijf mij mijn besluit. *(De bestuursleden kijken elkaar verveeld en ontgoocheld aan. Lange stilte)* Weten jullie dat sommige nichtjes bij mij niet meer over de vloer mogen komen van hun ouders? En dat mijn schoonmaakster haar werk heeft opgezegd? ... Weten jullie wat een buurvrouw zegt als haar zoontje ongehoorzaam is: "Als je niet braaf bent, ga ik de kapitein halen!" Dàt dank ik allemaal aan mijn "acteertalent"!

VOORZITTER: *(geprikkeld)* Maar je kunt toch niet loochenen dat onze toneelkring, hoofdzakelijk dank zij jou, heel veel succes heeft geboekt. Kijk naar de persverslagen... *(Anita gaat met de koppen bouillon naar de heren die het gesprek van de bestuursleden met heel veel aandacht volgen. Frans staat op en wandelt wat heen en weer. Anita, op de terugweg naar de toonbank, blijft staan en staart hem verwonderd aan)*

FRANS: Weet je wat ons dat *(smalend)* "fantastisch" succes bezorgd heeft? De sensatie... de gewaagde scènes. De schunnige taal... Allemaal dingen die men in onze streek niet gewoon is. Ik ga akkoord dat er wat openheid komt, maar dan niet op de suggestieve, negatieve manier waarop wij die brengen.

JORIS: *(zucht)* Ik begrijp je niet, Frans? Je hebt het stuk helpen kiezen, alle repetities bijgewoond, en, in 23 opvoeringen de hoofdrol gespeeld. Nu kom je met dat gemoraliseer aandragen!

FRANS: Juist door die onverwachte reacties van onze toeschouwers ben ik gaan denken...

VOORZITTER: (*wrevelig*) Wat uitleg, asjeblief!

FRANS: In "Bloed voor het Vaderland" brachten wij een rebellengeschiedenis, nietwaar? Rebellen, tegen wat ze ook opstaan, storen zich aan wet noch moraal. Na een korte tijd van idealisme gaan zij zich als opgejaagde beesten gedragen: moord, brandstichting, verkrachting, roof, vernieling: alles wordt vergoelijkt door het hypothetisch ideaal dat zij nastreven... Met alle gretigheid hebben wij dat voor onze mensen geëtaleerd, 23 maal naeen... (*speelt nu op zijn eentje een fragment uit uit het vorige, gewraakte stuk. Door veranderende intonaties en gebaren vertolkt hij zelf de verscheidene rollen*) "Kapitein, we hebben de inwoners van het dorp bijeengedreven. Wat nu? (*grinnikt*) "De gewone behandeling, jongens. Jullie moeten onderhand al weten hoe we te werk gaan, niet? Als die achterlijke stumperds menen dat zij zich tegen onze actie kunnen verzetten, moeten ze verdwijnen. De mannen gaan er aan. De ouwe wijven ook. Géén sentimenten, hé! Maar, de lekkere dingetjes reserveren we - voorlopig! - voor ons als beloning voor de moeite die we ons voor het vaderland getroosten... Plunder maar eens flink en steek dan de brand in die krotten. Hela, vergeet jullie kapitein niet, smerissen! Jullie weten dat ik van een paar malse hapjes hou!" "Kun je op rekenen, kapitein!"

"Wat zeg je hiervan, kapitein?" (*Frans kijkt aandachtig naar de onthutste Anita die voor hem staat en neemt haar kin met de hand beet*) "Inderdaad, jullie beginnen mijn euh... smaak te kennen. Een flinke meid, zeg!"

(*De bestuursleden komen langzaam overeind en gapen Frans aan alsof zij menen dat hij niet goed meer bij zijn verstand is; Frans slaat een klauw in de bloes van Anita die eventueel scheurt of een knop verliest*) "Gooi haar op mijn veldbed... ohoo... braaf zijn, kindje... Bind haar op mijn bed! Zij mag niet weglopen! Straks kan zij het natuurlijk niet meer. (*grinnikt*) Daar zorgt mijn bajonet wel voor... na het feest, wel te verstaan... Ik wil een drietal zulke lammetjes, bandieten, en, vergeet het niet, opgeruimd staat netjes!"

JORIS: (*onthutst, terwijl Anita verschrikt naar de keuken loopt*) Hou je fatsoen, kerel!

FRANS: (*weer tot zichzelf gekomen*) Daar hebben we het. Nu zeg je het zelf!

JORIS: Ik wou dat je met jouw handen van mijn dochter afbleef!

FRANS: Toen datzelfde 23 maal met Kaatje gebeurde, voor een gapend publiek nog wel, kon het je niet schelen.

JORIS: Kaatje is Anita niet.

FRANS: Zo zo... Wat wil je daarmee zeggen?

VOORZITTER: *(zuchtend)* Hemeltje lief! Wat een avond!

FRANS: *(tot Joris)* Is jouw dochter zoveel beter dan de dochter van een ander? *(kijkt hem een tijdlang veelbetekenend aan)* Als ik me niet vergis, was jij het die suggereerde die bloes zomaar stuk te scheuren... en die Kaatje de... wenk gaf, voor de gelegenheid, geen... bh te dragen.

JORIS: *(kijkt verontwaardigd naar de anderen)* Moeten jullie eens horen! *(tot Frans)* Maar... jij... jij bent getikt!

RIK: Dat idee kwam van de regisseur.

FRANS: Dat is allemaal bijzaak. Het stuk was ongezond... Kunnen wij onze mensen waarachtig niets anders voorschotelen dan die vunzige dingen?? Dààrom ga ik niet akkoord met een nieuwe produktie in de aard van de vorige. *(pauseert wat en kijkt naar de anderen)* Of toch... op voorwaarde dat ik de "goede" mag spelen en dat onze geëerde voorzitter, bijvoorbeeld, met geweer en dolk zwaait...

VOORZITTER: Maar dat gaa't toch niet. Niemand kan dat als...

FRANS: ... als ik, niet? Vergeet het maar. Je kent nu mijn standpunt en ik ben niet van plan er een duimbreed van af te wijken...

BERT: *(om het gesprek een andere wending te geven)* Waar blijft Kaatje? Ze weet toch van de vergadering af?

VOORZITTER: Jaja, ze komt... *(erg verveeld; mompelt)* We hebben al veel kostbare tijd verloren met dat gezeur over die zogenaamde gewetensbezwaren...

FRANS: *(springt op)* Ach nee, Fons, dat neem ik niet. Als mijn opinie je maar zoveel waard is, trek ik eruit. Je vindt wel iemand anders die eer en faam te grabbel wenst te gooien.

VOORZITTER: Als men lid is van een toneelmaatschappij moet men de statuten...

FRANS: Dat vind ik ook, en niet altijd dezelfde voor de vuile karweitjes laten opdraaien.

VOORZITTER: Je weigert dus mee te spelen?